

DE KOR MAANDORGAAN VAN "BIOLOGIA MARITIMA"

REDACTIE : H.A. V. VLIMMEREN & RIDDER VAN DOORNE
BALISTRAAT 96, DEN HAAG 2011

SECRETARIS : A.M. V. VUGT, BURG.HERCKENRATHL.37,
AMMERZODEN (GLD).

CONTRIBUTIE : (INCL.ABONNEMENT) f 15,-- PER JAAR
GIRO 27.83.96 T.N.V. PENN. BIOLOGIA
MARITIMA - AMSTERDAM.

JAARGANG 22

NOVEMBER 1972

VAN DE AFDELINGEN

DE GROEI VAN DE VERENIGING BIOLOGIA MARITIMA GAAT
ALS MAAR DOOR. BIJ HET SAMENSTELLING VAN DIT NUMMER
BEREIKTE ONS HET BERICHT DAT NU OOK IN ARNHEM EEN
VERENIGING IS OPGERICHT, EN WEL OP 6 NOVEMBER.

HET VOORLOPIGE BESTUUR IS ALS VOLGT SAMENGESTELD:

W.J.V.D.GEER, BEELAERTSLAAN 51, OOSTERBEEK
TEL. 08307-4500 VOORZITTER.

W.V.D.WAL, REYMERWEG 31, RENKUM TEL. 08373-3846
SECRETARIS

M.A.V.D.BOSCH, BEETHOVENLAAN 31 DOORWERTH, PENNINGMEESTER.

ERVARINGEN UIT ZUID-FRANKRIJK

Toen de heer Hutjens in december 1969 zijn functie als penningmeester van onze vereniging neerlegde en naar het buitenland vertrok om daar zijn boterham te verdienen, wisten we reeds dat hij naar de Riviera zou gaan. Uiteraard betekende dit dat wij hem voor zijn vertrek bestookten met opmerkingen over het grote belang dat gehecht moet worden aan het hebben van een korrespondent van DE KOR in het buitenland en dan nog wel in zo'n fraai excursiegebied. Ondergetekende bracht hem inmiddels een bezoek in september 1971, o.a. om hem aan deze opmerkingen te herinneren.

Hieronder volgt een gedeelte uit een brief van "Onze Man in Cannes".

Het weer is hier ongelofelijk, Sinds we hier zijn, hebben we hooguit een viertal echte regendagen gehad. Ook de omgeving is hier naar wens. Op het vlakke strand is uiteraard alleen Homo sapiens in grote getale te vinden, maar op de wat meer rotsachtige, dus wat meer kulturele gedeelten en in de zeegrasvelden is een groot deel van de Mediterrane flora en fauna voor handen, U edele welbekend.

Zo vond ik een blauwe zeester met witte stekels, mij onbekend, en ook een witgestamde anemoon met rode tentakels en fel paarse stippen op de stam, eveneens onbekend aan schrijver dezes.

In het ondiepe water van een nabijgelegen haventje, Théoule genaamd, kan ik in het voorjaar de felrode paarde-anemonen als rijpe tomaten van de stenen trekken en ook de sulcata's zijn dan niet van de lucht.

Verder jongbroed-vis in onnoemelijke aantallen en soorten, hoewel ze hoegenaamd niet te onderscheiden zijn zo klein.

Tot het over laten komen of oprichten van een aquarium ben ik nog niet gekomen en hier zijn ze voorlopig onbetaalbaar en ongeschikt. Maar als ik de behoefte heb, ga ik met mijn buik op de grond aan de wallekant liggen en staar dan vervolgens in de "heldere soep".

De voortplanting.

Indien zeepaardjes goed worden verzorgd, goed op de juiste wijze worden gevoerd, het water regelmatig wordt gecontroleerd op verontreiniging en op de pH en het aquarium zodanig is ingericht dat de dieren zich 'thuis voelen' en zich met hun gevoelige grijpstaart aan allerlei voorwerpen kunnen vasthechten, kunt u zelfs in gevangenschap hun bruiloft verwachten.

De inleiding tot de bruiloft kunt u door de gedragingen van de dieren vaak reeds enkele dagen van tevoren opmerken. De dieren naderen dan elkaar, waarbij het eerste initiatief meestal uitgaat van een rijp vrouwtje dat legrijp is. Beantwoordt dan de 'man van haar keuze' haar initiatief, dan zal hij dit tonen door de kop naar beneden tegen de borst aan te persen en zo gedurende het gehele bruiloftsspel te blijven zwemmen.

De kleuren van de dieren wisselen in deze periode vrij sterk. H. kuda b.v. kan in enkele seconden tijds wisselen van zeer donker zwart-bruin tot.. lichtgeel, met verspreide rode 'spots' over het gehele lichaam.

Het zou te ver voeren het uitgebreide paringsritueel, dat soms wel enkele dagen kan duren, hier uitvoerig te beschrijven. Wellicht is het voldoende op te merken, dat bij vrijwel alle soorten de balts en de daarop volgende paring hetzelfde verloopt met uitzondering van kleine verschillen, dit afhankelijk van de soort.

De mannelijke zeepaardjes bezitten een broedbuidel, welke wordt gevormd door twee huidplooien die vergroeid zijn tot een ruime zak en door een soort kringspier kan worden geopend en gesloten.

Als resultaat van de balts worden door het vrouwtje de eieren krachtig in de wijd geopende broedbuidel gespoten.

Meerdere keren heb ik de paring van de zeepaardjes in het aquarium waargenomen, enkele malen bleef het bij schijnparingen, totdat uiteindelijk in enkele seconden tijds de eieren werden overgedragen.

Een en ander gaat zo snel in zijn werk, dat het fotograferen ervan mij tot heden niet is gelukt, ook al omdat de paringen vaak plaats vonden op een voor de cameralens vrijwel onbereikbare plaats.

Door dat ik de gelegenheid had het tijdstip van twee paringen nauwkeurig vast te stellen, kwam ik tot de ontdekking dat tot het rijdstip van de geboorte precies tweeënveertig (42) dagen verliepen.

De eieren zijn oranje-rood gekleurd, kunnen sterk in aantal variëren (van 80 tot ongeveer 400) en zijn wat peervormig.

Het is zeer wel mogelijk dat deze aantallen afkomstig zijn van meerdere vrouwtjes; in het aquarium had ik nooit meer dan ongeveer 80 jongen, afkomstig van slechts één vrouwtje.

Tijdstip der bevruchting en aantal eieren.

Dr K.Fiedler schrijft hierover: 'De ejaculatie vindt gelijktijdig met het uitstoten van de eieren plaats, zodat de kiemcellen gelijktijdig in de broedbuidel terecht komen.

Direkt na een paring werden met een pipet eieren afgezogen; bij onderzoek hiervan bleek, dat in het spaarzame broedbuidel-vocht dat de eieren omgaf, kegelvormige spermatozoënklompjes aanwezig waren, waarin echter geen intact levend sperma werd aangetroffen.

Ook aan de ei-membranen kleefden spermatozoënklompjes, blijkbaar leven de zaadcellen maar zeer kortstondig.

De aantallen eieren kunnen per paring sterk variëren, zoals b.v. in 10 sec. 14 eieren, in 10 sec. 172 eieren, in 4 tot 5 sec. 202 eieren!

R a u t h e r schrijft het mogelijk te achten dat een volwassen en geheel rijp wijfje haar produktie verdeelt over meerdere mannetjes.' Tot zover Dr. K.Fiedler.

De ontwikkeling van de eieren en de embryo's.

Gedurende de paartijd verdikt zich de buidelwand en vormen zich in het inwendige buidelweefsel talrijke bloedvaten, die waarschijnlijk een be-

langrijke rol spelen bij de uitwisseling van gassen als koolzuur en zuurstof, met andere woorden, de ademhaling van de zich ontwikkelende embryo's, temeer daar de broedbuidel hermetisch is gesloten tegen het binnendringen van zeewater.

Met betrekking tot de ademhaling en de voeding van de embryo's vindt men in de literatuur over zeepaardjes soms aantekeningen als zouden de eieren geheel of gedeeltelijk door het weefselepitheel worden overgroeid, maar daarvan is mij bij het openen van vele 'dragende zeepaardvaders' nooit iets gebleken; integendeel, de eieren waren altijd los aanwezig en 'dreven', hoewel dicht op elkaar, in een soort buidelvloeistof, welke dikker is dan water.

Volgens L e i n e r (1934/1937) bezit deze enigszins visceuse en zwak zoute buidelvloeistof een geringere osmotische druk dan zeewater, maar bevat meer bicarbonaat en ijzer.

Het is naar mijn mening in hoge mate twijfelachtig of de voeding en de ademhaling direkt door het buidelweefsel aan de eieren wordt doorgegeven; veeleer komt het mij voor, dat de 'beademing' weliswaar wordt geregeld door de talrijke bloedvaten maar . . . via de kleine hoeveelheid buidelvloeistof en de doorlaatbare eiomhulsels of membranen.

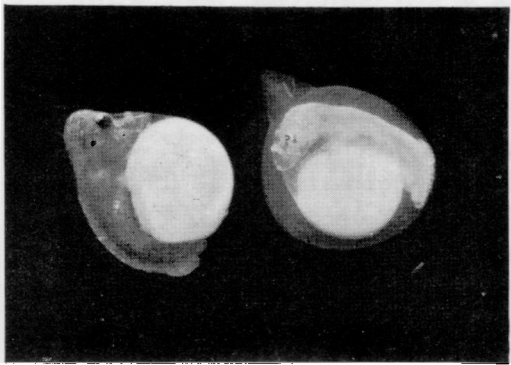
Verskillende onderzoeken hebben aangetoond, dat het ademen der embryo's zich tijdens de ontwikkeling van ei tot volledig ontwikkeld jong, vervijfvoudigt.

Een derde deel van de gehele zuurstofopname van een 'dragende zeepaardvader' wordt door de embryo's gebruikt, terwijl zij tezamen vijfmaal minder wegen dan hun vader.

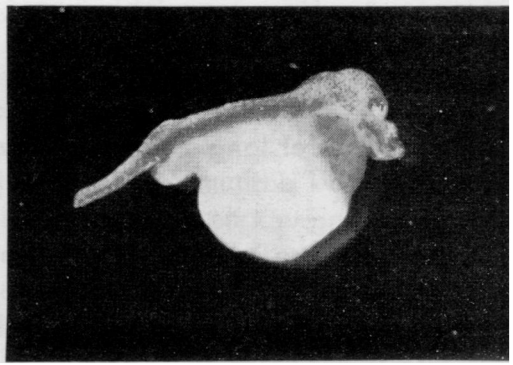
Dat de voeding van de zich uit de eieren ontwikkelende zeepaardjes via dit weefsel zou worden geregeld is eveneens uitermate twijfelachtig, daar de hoeveelheid dooier in de eieren zelfs bij een ontwikkeling van 21 dagen (de helft van de totale draagtijd) n.m.m. ruimschoots voldoende is voor de verdere ontwikkeling (zie de foto's).

Rijping en geboorte van de jongen.

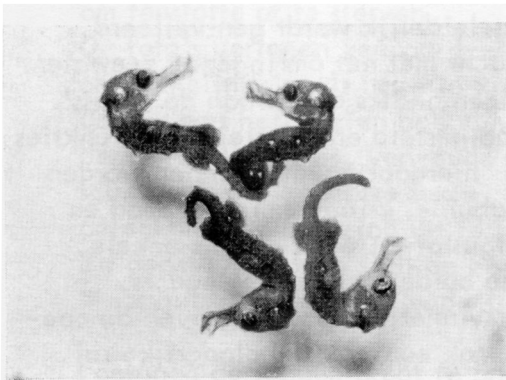
Naarmate de ontwikkeling van de jongen in de broedbuidel van hun vader vordert, bemerken we dat de buidel meer en meer zwelt en te-

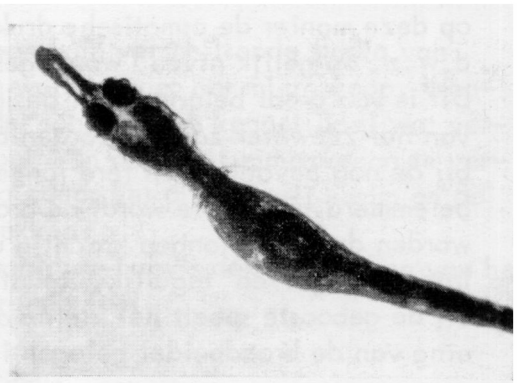
*Zeepaardje-embryo's: links
18 dagen, rechts 21 dagen oud.*

*Idem: tussen
21 en 28 dagen*

*Voldragen zeepaardjes,
vlak na hun geboorte.*

*Ter vergelijking een jong
van een zoetwaterzeenaald.*

gen het einde van de broedtijd zelfs kegelvormig gezwollen is. Tegen het tijdstip van de geboorte wordt de vader onrustig, zwemt rusteloos heen en weer, perst de buidel soms tegen voorwerpen in het aquarium of zelfs tegen de ruit.

Allerlei intentie-bewegingen kondigen aan dat de geboorte nu op handen is en niet lang meer op zich zal laten wachten.

K. F i e d l e r merkte op dat tijdens de geboorte van de jongen de ademhaling van de vader aanmerkelijk wordt versneld (102 x per minuut, tegen 34 x in normale omstandigheden na de geboorte). Zoals reeds eerder in dit artikel opgemerkt, wordt de broedbuidel gesloten door kringvormige gladde sluitspieren welke het binnendringen van het zeewater geheel beletten.

Wanneer nu de geboortebewegingen beginnen, opent zich de broedbuidel tot een smalle spleet en wordt dan weer gesloten; dit herhaalt zich regelmatig tot aan het tijdstip van de geboorte.

Uit de smalle spleet stijgen dan sliertjes op, die zich wervelend met het water vermengen en waardoor tevens een uiterst geringe hoeveelheid zeewater de buidel binnen kan dringen. Het is aannemelijk dat op deze manier de osmotische druk geleidelijk wordt genivelleerd, d.w.z. op gelijk niveau wordt gebracht met het omringende zeewater. Dit is van groot belang, daar de jongen anders direkt aan de 'stress' van het zeewater zouden worden blootgesteld en allerlei levensfuncties bij de nog gevoelige en tere jongen hierdoor zouden kunnen worden belemmerd. Tenslotte wordt de broedbuidel kringvormig geopend en worden de eerste jongen krachtig uitgestoten, eerst slechts enkele, later met 'golven' tegelijk, totdat de buidel geheel geleegd is. Bij de geboorte speelt het kleine aarsvinnetje, dat juist boven de opening van de broedbuidel gelegen is, ook een niet onbelangrijke rol.

Door de propellerbewegingen van dit vinnetje worden de jongen bij de geboorte nog krachtiger vooruit geworpen en kan de waterstroom hen meenemen en verspreiden, waarna zij de oppervlakte trachten te bereiken om hun zwemblaas te vullen.

Bij de geboorte van geheel ontwikkelde jongen in mijn aquarium trof ik eveneens nog levende, niet geheel ontwikkelde jongen aan, welke als ei toch terzelfder tijd in de broedbuidel moeten zijn afgezet. Dit zelfde verschijnsel bemerkte ik bij het openen van vele bij het transport bezweken zeepaardvaders, steeds waren er wel enkele niet geheel volgroeide jongen.

Alleen reeds het feit van deze onvolkomen jongen bij een ontwikkeling van ongeveer 21 dagen roept enkele vragen op:

A: is hier mogelijk sprake van eieren welke later ontwikkelen en langer in de broedbuidel moeten verblijven totdat de omstandigheden gunstiger zijn, ongeveer vergelijkbaar met de langzame ontwikkeling van 'Dauereier' bij seizoenvissen of zijn dit achterblijvers?

B: Is het wellicht mogelijk, dat meerdere wijfjes op verschillende tijdstippen eieren aan hetzelfde mannetje hebben overgedragen zonder dat dit door mij werd opgemerkt?

Het meest verbazende was wel, dat de slechts gedeeltelijk ontwikkelde embryo's gedurende twee dagen in gewoon zeewater in leven bleven om tenslotte af te sterven.

De foto's vertonen zeepaard-embryo's in verschillende stadia van ontwikkeling, zoals deze te zien waren onder het microscoop. Wonderlijk was het te zien hoe één der jongen, die kennelijk al wat verder ontwikkeld was, verwoede pogingen deed het eimembraan te verscheuren, wat tenslotte lukte, waardoor het diertje vrij kwam en de gelegenheid kreeg zich uit te strekken.

Zo ongeveer zullen zich de zeepaardjes-baby's ook vrij maken van het ei-omhulsel binnen hun vaders broedbuidel.

Pogingen de jongen groot te brengen,

Het grootbrengen van de jongen is een moeilijke en raadselachtige zaak, waarop vele liefhebbers reeds hun 'tanden gebroken' hebben. Vooral het jongen krijgen van pas geïmporteerde 'drachtige' zeepaardvaders is niet moeilijk, daar deze vaak enkele dagen na in een aqua-

rium te zijn ondergebracht hun jongen werpen. Vaak blijkt dat dan een 'vroeggeboorte' te zijn, waarbij de jongen niet voldoende levenskrachtig ter wereld komen en dan snel afsterven.

Het komt mij voor, dat jongen geboren uit een paring welke in het aquarium heeft plaats gehad en de volle draagtijd in hun vaders broedbuidel verbleven, veel levenskrachtiger zijn dan de jongen van zo'n door de omstandigheden 'geforceerde' vroeggeboorte.

Zij blijven dan ook als regel veel langer in leven, maar het resultaat is uiteindelijk, alle goede zorgen ten spijt, hetzelfde: steeds zien we na een aanvankelijk redelijke groei het aantal jongen verminderen, totdat er geen meer over zijn.

Toch komen er de laatste tijd berichten van geslaagde kweken met zeepaardjes voor in de buitenlandse literatuur o.m. DATZ, onder de titel "Es geht doch" van Dr. W. N e u g e b a u e r, waarin hij meedeelt dat hij zeepaardjes opkweekte met een wimperdiertje (*Euplotes spec.*) waarbij ik aanteken, dat dit gebeurde in de 'Wilhelma' te Stuttgart, waaraan vele specialisten verbonden zijn en men alle middelen ter beschikking heeft.

Hoewel uitermate schaars, hoort men uit Amerika ook wel berichten over enkele geslaagde kweken met zeepaardjes, maar dit betreft dan meestal het dwergzeepaardje *Hippocampus zosterae*, waarvan bekend is, dat zij met b.v. pekeltkreeftjes groot te brengen zijn en eenmaal volwassen ook allerlei watervlo-achtigen voor lief nemen, wat de zaken aanmerkelijk vereenvoudigt. Ook zijn mij gevallen bekend van kweken zeepaardjes welke tot ongeveer 2 cm groot werden opgefokt b.v. door dhr. S t e i n f o r t uit Boskoop, maar daarna moest helaas weer een nederlaag worden geïncasseerd. Al met al geven de zeepaardjes ons nog voldoende te denken en te doen; mogelijk ligt hier een terrein van onderzoek, waaraan vele zee-aquariumliefhebbers hun hart kunnen ophalen en door het uitwisselen van ervaringen zal wellicht eens de dag komen waarop een geslaagde kweek kan worden gemeld.

De merkwaardige zeepaardjes hebben al hun geheimen nog lang niet prijs gegeven. Wellicht is de kweek van deze interessante dieren de enige mogelijkheid om hen in de toekomst in levende lijve te kunnen zien en te behouden!

W.A. TOMEY

LITERATUUR

F i e d l e r, Dr K., Natur und Museum: Vergleichende Verhaltensstudien an Seenadeln, Schlangennadeln, und Seepferdchen.

N e u g e b a u e r, Dr W., DATZ.: Es geht doch. Augustus 1969, blz. 303/305.

T o n i E a s t w o o d Jr. van de Pomona Valley Aquarium Society te Californië: Seahorses.

'Het Aquarium', artikelen van Fr. de Graaf, H. Compaan, en B. Schrieken. Persoonlijke consultaties: Th. Steinfort, B. Schrieken en de Heer en Mevrouw v.d.Werff.

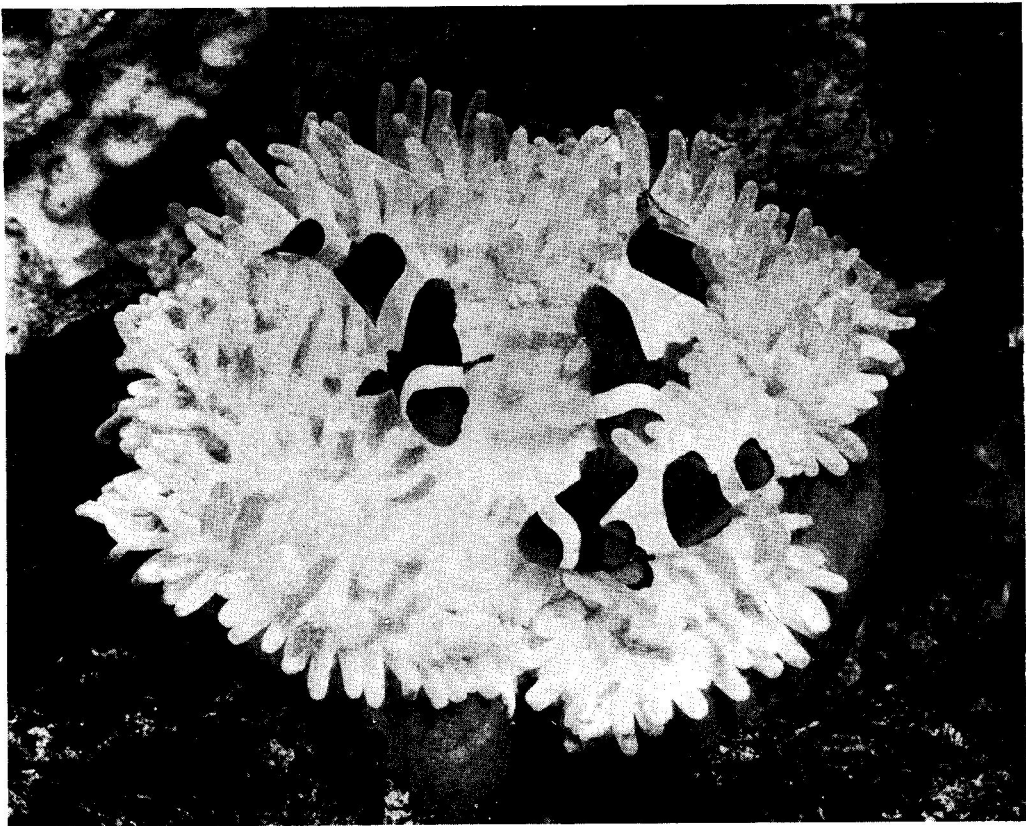
LE T O P LE T O P LE T O P

ZIE DE 1E PAGINA! ER IS EEN NIEUWE SECRETARIS! ALLE ZAKEN BETREFFENDE DE BOND S.V.P. NAAR DIT NIEUWE ADRES. ALEEN CORRESPONDENTIE BETREFFENDE DE KOR EN KOPIJ VOOR HET BLAD NAAR HET VANOUDS BEKENDE REDACTIE ADRES. ADRESWIJZIGINGEN N I E T NAAR DE REDACTIE MAAR NAAR DE SECRETARIS.

SYMBIOSE OF NIET ?

Reeds lange tijd is er in de hobbybladen en andere artikelen een discussie gaande of er nu sprake is van een werkelijke symbiose tussen de Amphiprionvissen en de grote anemonen.

Zoals bekend vertoeven de Amphiprion bij voorkeur in de openstaande anemonen.

De symbiose zou zijn dat de vis bescherming zoekt en krijgt tussen de tentakels van de anemoon en veilig is voor aanvallers die wel gepakt worden door de tentakels, terwijl de zeeanemoon daarvoor in ruil gevoerd zou worden door de vis.

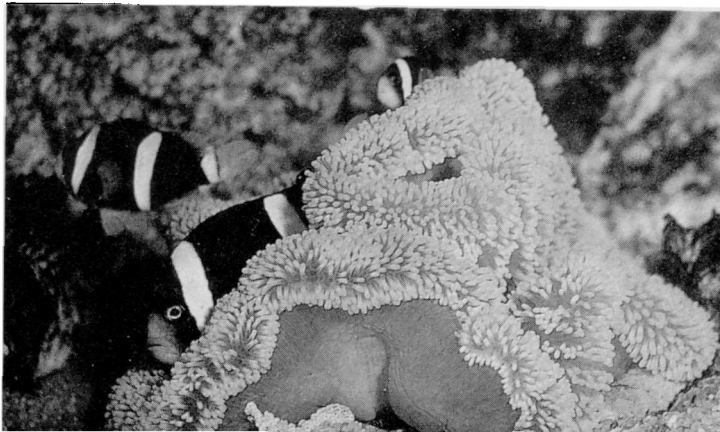
Vooral dit voeren wordt in twijfel getrokken.

Zou dit niet zo zijn, dan blijft de vraag waarom de anemoon de Amphiprion tussen zijn tentakels duldt. Hij wordt voortdurend geduwd en geprikkeld (?) door de Amphiprion, waarbij hij steeds zijn natuurlijke reactie van 'pakken' moet onderdrukken maar toch op zijn tellen moet passen om wel iets anders, wat hem tot voedsel zou kunnen dienen onmiddellijk te verlammen met zijn netelcellen.

Een wonderlijke situatie dus en gezien het eenvoudige zenuwstelsel van de anemoon zeer verwonderlijk.

De Amphiprion ondervindt dus wel degelijk bescherming in de tentakels.

Anders wordt het bij de Stoichactussoorten, deze hebben zeer kleine, ja soms bijna geen tentakels die niet of nauwelijks netelen. Bij het voeren merk je dat al, want het zijn lastige jongens bij het aannemen van het voer.

Maar ook daar vleidt de Amphiprion zich zijdelings tegen het lichaam van de anemoon terwijl er van een feitelijke bescherming van de tentakels geen sprake is, of zouden de andere vissoorten uit ervaring weten dat een anemoon netelt en dus niet netelende soorten toch als 'gevaarlijk' beschouwen.

Als dit zo is dan zou de theorie toch weer opgaan.

Blijft nog de vraag hoe kan de anemoon de Amphiprion van andere vissen onderscheiden.

Daar zijn verschillende theorieën over.

De meest aannemelijke is dat de Amphiprionsoorten een stof in de slijm-
huid hebben die de netelwerking tegen gaat en verhindert dat de netel-
cellen hun verlamdende gifdraden afschieten.

Deze theorie is daarom zo aannemelijk omdat een zieke Amphiprion
zich niet in de anemoon begeeft.

De zieke vis heeft minder weerstand en de stof in de slijm-
huid is dan niet meer zo werkzaam.

Proeven met Amphiprions waarvan de slijm-
huid werd verwijderd bewezen
de theorie. De anemoon greep de Amphiprion onmiddellijk.

Een andere theorie is dat de Amphiprion de anemoon op een speciale
manier benadert. Deze speciale manier van benadering heb ik onlangs
nog in mijn bak waargenomen.

De anemoon, een exemplaar met lange dunne tentakels, met een witte
stam en rode voet, zat al enige weken in de bak. Eerst heb ik er een
paar Amphiprion percula's bijgezet. Deze vertikten het om in de ane-
moon te gaan. Waarschijnlijk waren ze niet 100 % want na + 10 dagen
waren ze dood. De anemoon heeft een nog levende Percula zonder
scrupules gepakt en naar zijn maag getransporteerd.

Enige weken daarna tikte ik een pracht exemplaar op de kop van de
Amphiprion xanthurus, die wel wat duurder is als zijn soortgenoot de
Percula maar veel mooier. Donkerbruin met gele vinnen, 2 witte ban-
den en aan de bovenkant van de staart een witte rand.

Na overwenning werd de *Xanthurus* losgelaten in de bak met de anemoon. Het eerste half uur heeft hij de bak een beetje verkend op de bekende zwevende, dansende manier van zwemmen die de *Amphiprions* eigen is.

Daarna begaf hij of zij zich naar de anemoon en benaderde hem heel voorzichtig. Eerst zwom hij wat aan de stam rond, daarna ging hij in het midden van de anemoon waar weinig tentakels zijn en stootte voorzichtig met zijn bek in de anemoon net om te zeggen "Hé, denk je er om, ik ben het, niks doen!" Daarna gleed hij voorzichtig een keertje

heel luchtigjes langs de buitenste tentakelkrans. Deze ceremonie herhaalde zich een paar maal, toen vond de Xanthurus kennelijk dat de anemoon het nu maar moest weten en stootte zich vol overgave in de anemoon en alles ging goed en het leek of de Xanthurus en de anemoon elkaar al lang kenden.

Hij wentelt zich nu de meeste tijd in de anemoontentakels en slaapt er 's nachts in en is alleen in paniek als de anemoon zich kleiner maakt of zijn water weg laat lopen.

De symbiose van de anemoon kant, dat de anemoon in ruil voor de veiligheid van de vis, zich door de Amphiprion laat voeren, komt in de praktijk bitter weinig van terecht.

Bij het voeren van de brokjes diepgevroren mysis grijpt de Xanthurus vlug een brok en brengt dit naar de anemoon. Deze grijpt het met de tentakels en gaat het overbrengen naar zijn mondopening maar onderwijl plukt de vis er zoveel af dat er maar bitter weinig voor de anemoon overblijft. Is de brok nog niet op, als hij in de buurt van de mondopening is dan brengt de vis het weer naar de rand van de anemoon en het spelletje begint opnieuw.

Soms gaat de Xanthurus alvorens het stuk te verorberen eerst een nieuwe brok halen. Vindt hij die niet vlug genoeg dan heeft de anemoon geluk en is de eerste brok voor hem. Bij de laatste keren leek het net of de anemoon er weer wat bij geleerd had. Bij het eerste brokje wat de Xanthurus meenam (of bracht ?) naar de anemoon sloot hij zich nogal snel zodat de Xanthurus er niet meer bij kon. De Xanthurus op zijn beurt bemoeide zich toen niet meer met de anemoon en ging alleen verder eten.

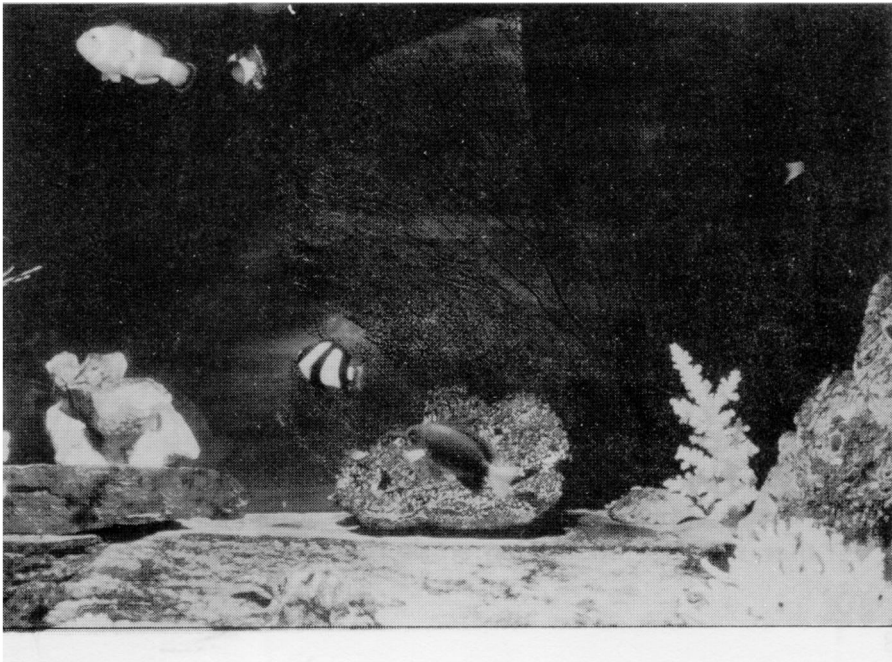
Zo ziet U maar weer dat door eigen aquariumwaarnemingen de tekst van het Handboek kan gaan leven. Alleen weet ik nu nog niet welke theorie de juiste is en of er dus sprake is van symbiose of niet.

Ridder van Doorne

P.S. Heeft U ook dergelijke waarnemingen gedaan in Uw bak ?
Houd ze dan niet voor U zelf maar deel het plezier met Uw medeleden.

AQUARIUM FOTOGRAFIE

Foto's en dia's van het aquarium en zijn bewoners maken is niet zo moeilijk, mits men zich maar aan een paar grondregels houdt. Onderstaande foto's en tips werden ingezonden door ons lid de heer Maashem te Kerkrade.

BOEKBESPREKING

LEVEN EN DOOD IN DE WERELD VAN HET KORAAAL

Jacques Y. Cousteau

19 x 27 cm, 302 pag. 120 kl. foto's

A.W.Bruna & Zn., Utrecht/Antwerpen, 1971, f 29,50

Wie de serie films van Cousteau op de TV heeft gevolgd kan in dit boek de zwerftocht van de Calypso en de avonturen van Cousteau en zijn mannen nog eens op zijn gemak over lezen. En wie de film niet heeft gezien kan dit dan thans goed maken.

Met zijn meeslepende verteltrant neemt Cousteau U mee naar de wereld onder de oppervlakte van de zee, naar de unieke vormen van leven in de grote koraalgebieden van de Indische Oceaan en de Rode Zee.

Het magnifieke fotomateriaal dat de tekst begeleidt is van grote klasse. Jammer dat de onderschriften soms nergens op slaan. Trouwens de nederlandse benaming van de vissen is vermoedelijk door de vertaling een janboeltje geworden, terwijl ook de latijnse namen soms verkeerd zijn. Chirurgijnsvis, engelvis, tuinaal, kalkoenvis, leeuwvis zijn namen die wij zeeaquarianen beslist niet kennen.

Het is jammer dat deze zaken niet zijn gecontroleerd door iemand die bekend is met de nederlandse benamingen, dan zouden ook de foto's van blz. 251 en 284 niet verwisseld zijn. In het 3e aanhangsel poogt men deze naamgeving uit de doeken te doen en de verwarring daaromheen te rechtvaardigen: de verwarring is daardoor alleen maar groter geworden. Maar afgezien van deze toch wel storende zaken vind ik het boek hoogst interessant.

RvD

ATLAS RYB, Polnocnego atlantyka

Andrzej Klimaj & Stanislaw Rutkowicz

24 x 33 cm., 493 pag., 400 afb., in kleur Zl. 1000,--
Wydawnictwo morski, Gdansk, 1970

Het is niet onze gewoonte om Poolse boeken te bespreken! Toch ontkomen we er deze keer niet aan, en we durven het te doen ondanks het feit dat we geen Pools kunnen lezen. In dit werkelijk magnifieke boek vinden we duidelijke tekeningen in kleur van 400 Atlantische vissen. Tevens treffen we een beschrijving aan, de Poolse naam, de wetenschappelijke naam, een volledige beschrijving, een kaartje van het verspreidingsgebied en zover aan de schrijvers bekend de namen in zo'n 15 verschillende talen, waaronder Nederlands. Ondanks ons gebrek aan kennis van de Poolse taal is dit boek voor iedereen bruikbaar voor het determineren van vissen. Op de voor- en achter-binnen omslag vinden we 400 kleine zwart-wit tekeningen die met nummers naar de kleurenplaten verwijzen. Voorts is er een inhoudsopgave van de wetenschappelijke namen maar ook van de gewone namen in Pools, Engels, Deens, Fins, Frans, Noors, Portugees, IJslands, Zweeds, Italiaans, Nederlands en enkele afrikaanse talen. Wij zijn er niet achter gekomen wat in Nederland de prijs van dit boek gaat worden, maar als die niet te gek hoog ligt, is dit bijzonder mooie boek zeker aan te bevelen.

VI.

ADRESWIJZIGING?

ALS U VAN PLAN BENT OM TE GAAN VERHUIZEN DEELT U DAN S.V.P. DIRECT UW OUDE EN NIEUWE ADRES MEE AAN ONZE SECRETARIS, EN NIET NADAT U REEDS IS VERHUISD. OP DIE MANIER KUNT U VERZEKERD ZIJN VAN TOEZENDING VAN DE KOR ZONDER VERTRAGING.